

ความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย
The Needs of Hotel Business Entrepreneurs on The Production of Patumma
(*Curcuma alismatifolia* Gagnep) In The Southern Part of Thailand

ชัยภูมิ สุขสำราญ^{1*}, อนันต์ พิริยะภัทรกิจ²

Chaiyapoom Suksamran^{1*}, Anan Piriya-phattarakit²

สาขาวิชาวิศวกรรมเกษตรเพื่อความยั่งยืน คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต^{1*}

ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย²

Sustainable Agriculture Innovation Program, Faculty of Agricultural Technology, Phuket Rajabhat University^{1*},

Expert Center of Innovative Agriculture (InnoAg) Thailand institute of Science and Technological Research²

chaiyapoom.s@pkru.ac.th^{1*}

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 320 ราย โดยใช้แบบสอบถามซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ซึ่งนิยมนำมาใช้ในรูปแบบของไม้ตัดดอก ไม้ดอกกระถาง และไม้ดอกประดับแปลง ขณะที่สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมที่ไม่นิยมนำไม้ดอกปทุมมามาใช้เนื่องจากหาซื้อได้ยากและไม่ทราบวิธีการใช้งาน นอกจากนี้ในการศึกษาคุณลักษณะของปทุมมาตามความต้องการของประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า ส่วนใหญ่อยากให้มีการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ และต้องการให้ผลิตปทุมมาในลักษณะของไม้ดอกกระถาง ไม้ตัดดอก ไม้กระถางตัดดอก และไม้ดอกประดับแปลงตามลำดับ โดยปทุมมาพันธุ์ที่ต้องการให้ปลูกในพื้นที่ภาคใต้มากที่สุด คือ ปทุมมาพันธุ์ Cherry Pink, Chiangmai Pink และ Kimono Pink ตามลำดับ ซึ่งคุณลักษณะของปทุมมาที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมคาดหวังให้มีการผลิต คือ มีลักษณะของสีกลีบประดับปะปนกันมากกว่า 1 โทนสี ในรูปแบบของการไล่โทนสี อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่มีระดับความมั่นใจต่อการผลิตปทุมมาอยู่ในระดับปานกลางต่อการผลิตเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจ สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรรวมทั้งการเกิดธุรกิจการผลิตไม้ดอกปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย

คำสำคัญ: ปทุมมา, ไม้ตัดดอก, ไม้ดอกกระถาง, ไม้ดอกประดับแปลง และ ธุรกิจโรงแรม

Abstract

The study of the needs of the hotel business entrepreneurs on the production of Patumma (*Curcuma alismatifolia* Gagnep.) in the southern part of Thailand and collected data from 320 hotel business operators in the southern region using a questionnaire. The statistical measures used for data analysis included frequency, percentage, average, minimum, and maximum values. The research findings revealed that the demand and utilization preferences of hotel business operators for Patumma were commonly in the form of cut flowers for a vase to decorate the premises were the most used by the hotel business operators, followed by flowering pot plants and bedding plants. While some hotel businesses did not favor the use of Patumma for decoration due to difficulties in procurement and lack of knowledge about usage, the study also examined the characteristics of Patumma according to the needs of hotel businesses showed that the production of Patumma in the southern part of Thailand was encouraged, and the most wanted pattern was in flowering pot plants, followed by cut flowers, pot-cut flowers, and bedding plants, respectively. The most wanted species of Patumma for growing in the southern part of Thailand were cv. Cherry Pink, cv. Chiangmai Pink, and cv. Kimono Pink, respectively. The expected characteristics of Patumma according to the needs were that the colour of the bract should be more than one colour in the gradient pattern. However, most hotel business operators expressed moderate confidence in the production of Patumma as an economic flower, contributing to job creation and income for farmers. Overall, the study highlighted the potential for establishing a decorative wood production business in the southern region of Thailand.

Keywords: Cut Flower, Bedding plant, Hotel Business, Pot plant and Patumma

บทนำ

ปทุมมาเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยเป็นอันดับสองรองจากกล้วยไม้ มีการส่งออกหัวพันธุ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน (โสระยา ร่วมรังสี, 2558) ซึ่งไม้ดอกสกุลขมิ้นทั้งกลุ่มปทุมมาและกลุ่มกระเจียวของไทยกำลังเป็นที่สนใจของผู้ใช้ไม้ดอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มปทุมมา ซึ่งสามารถใช้เป็นไม้ตัดดอก ไม้ดอกกระถาง และไม้ดอกประดับแปลงได้ดี (โอฬาร พิทักษ์, 2537) ในปัจจุบันได้รับความนิยมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ปทุมมามีมูลค่าการส่งออกประมาณ 15-30 ล้านบาทต่อปี ซึ่งส่งออกในรูปของหัวพันธุ์และพันธุ์ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ พันธุ์ Chiangmai Pink พันธุ์ Chiangmai Red พันธุ์ Snow White และพันธุ์อื่น ๆ ทั้งนี้แหล่งผลิตหัวพันธุ์ที่สำคัญส่วนใหญ่อยู่ในแถบภาคเหนือของประเทศไทยทั้งหมด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และพะเยา (อรรธรณ วิชัยลักษณ์, 2548) ปริมาณความต้องการหัวพันธุ์ปทุมมาของตลาดต่างประเทศมีเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากกระบวนการจัดการในส่วนหัวพันธุ์ทำได้ง่ายกว่าการจัดการไม้ตัดดอก รวมทั้งสามารถเก็บไว้ได้นาน ไม่เน่าเสีย และสามารถขนส่งทางเครื่องบินได้ในปริมาณมาก ขณะที่สัดส่วนของการใช้ปทุมมาตัดดอกภายในประเทศมีเพียงร้อยละ 5 ของการผลิตทั้งหมด (ประสพ บุตรพลอย, 2543) ทั้งนี้จุดอ่อนของการผลิตปทุมมาคือ ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคภายในประเทศมากนักและยังขาดการส่งเสริมด้านการตลาด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ปทุมมาตัดดอกยังมีปัญหาหลังการเก็บเกี่ยวคือ อายุการใช้งานสั้น และเสียหายได้ง่าย (อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ และคณะ, 2555) พื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นคาบสมุทร มีทะเลขนานทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านตะวันออก ทะเล

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่ม 1 | วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี

อ่าวไทย และด้านตะวันตก ทะเลอันดามัน มีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นแถบมรสุมคือ มีฝนตกชุกสลับกับฤดูแล้งสั้นๆ (ภูมิลักษณะภาคใต้, 2555) ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์และภูมิอากาศเช่นนี้สอดคล้องกับลักษณะการเจริญเติบโตของไม้ดอกกลุ่มปทุมมา ซึ่งจัดเป็นไม้พื้นเมืองของไทยที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่มีแสงแดดจัด และดินทรายที่มีอินทรีย์วัตถุสูงและระบายน้ำได้ดี และให้ช่อดอกในช่วงฤดูฝน โดยไม้ดอกกลุ่มปทุมมามีการกระจายพันธุ์อยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย และสามารถพบได้ในพื้นที่ทุ่งหญ้า ป่าละเมาะ หรือป่าขึ้น (อรรถวรรณ วิชัยลักษณ์, 2548) นอกจากนี้พื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยยังมีศักยภาพด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้า และภาคการท่องเที่ยว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งล้วนสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับประชาชนในภูมิภาคคิดมูลค่าหลายล้านบาทต่อปี ปัจจุบันการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้มีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และ ภูเก็ต เป็นต้น โดยเกษตรกรมักจะผลิตปทุมมาพร้อมกับไม้กระถาง ไม้ตัดใบ และไม้ตัดดอกเมืองร้อนชนิดต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกัน ทั้งนี้การผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยยังมีอยู่ไม่มากนัก เกษตรกรที่ผลิตส่วนใหญ่มีพื้นที่ขนาดเล็ก ขาดเทคโนโลยีการผลิต และการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวที่ดีและเหมาะสม อย่างไรก็ตามการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ยังมีปัญหาด้านความต้องการและราคา เนื่องจากช่วงเวลาที่ปทุมมาให้ผลผลิตเป็นเวลาที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยวของภาคใต้ในบางพื้นที่ ซึ่งตลาดที่ต้องการปทุมมาเป็นกลุ่มของธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท ร้านจำหน่ายดอกไม้ และอื่น ๆ โดยส่วนใหญ่นิยมนำปทุมมาไปใช้ในการประดับตกแต่งสถานที่ เช่น ห้องโถง ห้องพัก และห้องประชุมสัมมนา รวมทั้งงานพิธีต่าง ๆ หรือศาสนพิธี หากวิเคราะห์ถึงจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า จุดแข็งคือภาคใต้มีศักยภาพด้านการตลาดที่น่าสนใจ และสามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตต่อหน่วยให้สูงขึ้นได้ รวมทั้งสามารถเป็นสิ่งสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว จุดอ่อนคือเกษตรกรยังขาดเทคโนโลยีการผลิต การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวที่ดีและเหมาะสม สถานประกอบการ และประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จักเท่าที่ควร รวมทั้งการนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ปทุมมาไม่มีจำหน่ายตลอดทั้งปี อายุการใช้งานสั้น และเสียหายได้ง่าย ขณะที่โอกาสคือการปลูกปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งมีฝนตกชุกตลอดทั้งปี และอากาศไม่หนาวเย็นเหมือนภาคเหนืออาจทำให้ปทุมมาพักตัวไม่สมบูรณ์ ทำให้เกษตรกรมีโอกาสในการผลิตปทุมมานอกฤดูกาลได้ แต่อุปสรรคคือภาคใต้ยังขาดการสำรวจข้อมูลด้านความต้องการ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และโอกาสในการใช้งานปทุมมาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งองค์ความรู้ในการวางแผนการผลิตปทุมมาในการปลูกก่อนฤดู ฤดูกาลปกติ และหลังฤดู เพื่อให้สอดคล้องกับฤดูกาลท่องเที่ยวของพื้นที่ภาคใต้ (ชัยภูมิ สุขสำราญ, 2564) ด้วยพื้นที่ภาคใต้ซึ่งเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย เช่น พื้นที่ สิ่งของ และกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 11.68 ล้านคนต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดที่เดินทางมาประเทศไทย (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2556) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ภาคใต้มีศักยภาพด้านการตลาดที่น่าสนใจในการผลิตปทุมมา และหากสามารถผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ได้ก็จะสามารถทำให้มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นและมีสัดส่วนการใช้ปทุมมาไม้ตัดดอก ไม้ดอกกระถาง ไม้กระถางตัดดอก และไม้ดอกประดับแปลงภายในประเทศเพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตต่อหน่วยให้สูงขึ้นและสามารถเป็นสิ่งสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวได้อีกด้วย (ชัยภูมิ สุขสำราญ และคณะ, 2561)

จากการศึกษาเบื้องต้นในการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 16 พันธุ์ ผู้วิจัยพบว่าปทุมมาสามารถเจริญเติบโตและออกดอกได้ดีในสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศของภาคใต้ แต่อย่างไรก็ตามหากทราบความต้องการไม้ดอกกลุ่มปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท สปา และอื่น ๆ ที่นิยมนำไปใช้ปักแจกันดอกไม้บริเวณห้องโถง ห้องพัก ห้องประชุมสัมมนา และประดับตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ จะทำให้ผู้ผลิตสามารถคัดเลือกพันธุ์ รูปแบบการผลิต และวางแผนการผลิตปทุมมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาความต้องการ การใช้ประโยชน์ คุณลักษณะของปทุมมาตามความต้องการ และคุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม รวมถึงระดับความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของ

ประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรในการเลือกคุณลักษณะของพันธุ์ปทุมมาเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะปทุมมาตามความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะปทุมมาที่คาดหวังต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาระดับความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงข้อมูลความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย
2. ทราบถึงข้อมูลคุณลักษณะปทุมมาตามความต้องการและคุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังต่อความต้องการและระดับความมั่นใจต่อการผลิตปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย
3. ใช้เป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรในการเลือกคุณลักษณะพันธุ์ปทุมมาเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended question) ประกอบด้วย ตอนที่ 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ตอนที่ 2) ข้อมูลด้านความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ตอนที่ 3) ข้อมูลด้านคุณลักษณะของปทุมมาตามความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ตอนที่ 4) ข้อมูลด้านคุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม และตอนที่ 5) ข้อมูลด้านความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือ คือ การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม จำนวน 30 ราย แล้วทำการปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง วิธีดำเนินการวิจัยประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยที่ได้จากข้อมูลภาคธุรกิจด้านสถานที่พักประเภทโรงแรมของภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 1,573 ราย (ศูนย์วิจัยด้านการตลาดท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 ราย จากการเลือกแบบเจาะจง คือ เลือกจากธุรกิจโรงแรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตปทุมมาโดยในการคำนวณใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) และค่าสูงสุด (maximum)

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 ราย เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.1 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.9 มีอายุระหว่าง 20-59 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 20.6 โดยทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาเป็นหัวหน้าแผนก คิดเป็นร้อยละ 29.1 และผู้จัดการหรือผู้บริหารธุรกิจโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 16.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 28,033.0 บาท โรงแรมมีจำนวนห้องพักเฉลี่ย 156.0 ห้อง มีจำนวนห้องอาหารเฉลี่ย 2.2 ห้องต่อโรงแรม และโรงแรมมีการเปิดให้บริการเฉลี่ย 11.1 ปี

จากการศึกษาความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมนิยมนำไม้ดอกมาประดับตกแต่งสถานที่ โดยใช้ไม้ตัดดอกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ ไม้ดอกกระถาง คิดเป็นร้อยละ 41.1 และไม้ดอกประดับแปลง คิดเป็นร้อยละ 28.3 ซึ่งกุหลาบเป็นไม้ตัดดอกที่มีปริมาณการใช้มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 1,085.6 ดอกต่อเดือน (S.D. = 784.07) รองลงมาเป็นกล้วยไม้ และเบญจมาศ มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 952.3 และ 535.1 ช่อต่อเดือน (S.D. = 528.07, 269.22) ตามลำดับ ทั้งนี้สัดส่วนการใช้ปทุมมาเป็นไม้ตัดดอก มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 136.5 ช่อต่อเดือน (S.D. = 145.50) โดยสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ทำการจัดซื้อไม้ตัดดอกจากร้านดอกไม้ในพื้นที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาเป็นจากแหล่งอื่น ๆ (กรุงเทพฯ) คิดเป็นร้อยละ 40.9 และจากเกษตรกรในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 2.8 โดยจัดซื้อจากแหล่งจำหน่ายเฉลี่ย 1-5 ครั้งต่อสัปดาห์ ขณะที่กล้วยไม้เป็นไม้ดอกกระถางที่ใช้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 556.5 กระถางต่อเดือน (S.D. = 552.00) รองลงมาเป็นสับปะรดสี และเดหลี มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 408.4 และ 202.7 กระถางต่อเดือน (S.D. = 391.59, 172.57) ตามลำดับ ทั้งนี้พบสัดส่วนการใช้ปทุมมาเป็นไม้ดอกกระถาง มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 88.8 กระถางต่อเดือน (S.D. = 33.33) ซึ่งสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ทำการจัดซื้อจากร้านดอกไม้ในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาเป็นจากแหล่งอื่น ๆ (กรุงเทพฯ) คิดเป็นร้อยละ 34.7 และจากเกษตรกรในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 13.1 จัดซื้อจากแหล่งจำหน่ายเฉลี่ย 1-5 ครั้งต่อสัปดาห์ นอกจากนี้พบว่าแพงพวยเป็นไม้ดอกประดับแปลงที่ใช้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 265.8 ต้นต่อเดือน (S.D. = 143.68) รองลงมาเป็นลิลาวตี และเฮลิโคเนีย มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 85.6 และ 55.7 ต้นต่อเดือน (S.D. = 98.24, 29.14) ตามลำดับ ซึ่งพบสัดส่วนการใช้ปทุมมาเป็นไม้ดอกประดับแปลง มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 35.0 ต้นต่อเดือน (S.D. = 15.66) และสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ทำการจัดซื้อจากร้านดอกไม้ในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาคือ จากแหล่งอื่น ๆ (กรุงเทพฯ) คิดเป็นร้อยละ 30.6 และจากเกษตรกรในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 13.1 จัดซื้อจากแหล่งจำหน่ายเฉลี่ย 1-5 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยทั่วไปสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมมักนิยมนำไม้ดอกไม้ประดับมาใช้ในการประดับตกแต่งสถานที่ เพื่อให้สภาพแวดล้อมเกิดความร่มรื่นสวยงาม และส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (นิภาพร มีชำนาญ, 2554) ซึ่งนิยมใช้ไม้ตัดดอก (ปักแจกัน) ไม้ดอกกระถาง (ประดับตกแต่งสถานที่หรือบริเวณงานพิธี) และไม้ดอกประดับแปลง (ประดับแปลงภายนอกอาคาร) เนื่องจากสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมจำเป็นต้องตกแต่งสถานที่ในส่วนของโรงแรม ห้องพัก ห้องอาหาร ห้องจัดเลี้ยง ห้องประชุมสัมมนาต่าง ๆ และพื้นที่ส่วนต้อนรับ รวมทั้งภูมิทัศน์ภายนอกอาคารให้พร้อมสำหรับการต้อนรับ การใช้งานของนักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา และสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมมักจัดซื้อจากร้านดอกไม้ในพื้นที่ เนื่องจากมีความสะดวกต่อการจัดซื้อ จัดหา และมีสินค้าตอบสนองต่อความต้องการอยู่ตลอดเวลา (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย

ประเภทไม้ดอก	ร้อยละ (%)	ชนิดไม้ดอก	แหล่งจัดซื้อไม้ดอก	ปริมาณการจัดซื้อไม้ดอกต่อเดือน	ความถี่ของการจัดซื้อ
ไม้ตัดดอก	43.3	- กุหลาบ	- ร้านดอกไม้ในพื้นที่	- กุหลาบ 1,085.6 ดอก/เดือน	1-5 ครั้ง/ สัปดาห์
		- กล้วยไม้	- จากแหล่งอื่น ๆ (กทม.)	- กล้วยไม้ 952.3 ช่อ/เดือน	
		- เบญจมาศ		- เบญจมาศ 535.1 ช่อ/เดือน	
		- ปทุมมา	- เกษตรกร	- ปทุมมา 136.5 ช่อ/เดือน	
ไม้ดอก กระถาง	41.1	- กล้วยไม้	- ร้านดอกไม้ในพื้นที่	- กล้วยไม้ 556.5 กระถาง/เดือน	1-5 ครั้ง/ สัปดาห์
		- สับประดสี	- จากแหล่งอื่น ๆ (กทม.)	- สับประดสี 408.4 กระถาง/เดือน	
		- เดหลี		- เดหลี 202.7 กระถาง/เดือน	
		- ปทุมมา	- เกษตรกร	- ปทุมมา 88.8 กระถาง/เดือน	
ไม้ดอก ประดับ แปลง	28.3	- แพงพวย	- ร้านดอกไม้ในพื้นที่	- แพงพวย 265.8 กระถาง/เดือน	1-5 ครั้ง/ สัปดาห์
		- ลีลาวดี	- จากแหล่งอื่น ๆ (กทม.)	- ลีลาวดี 85.6 กระถาง/เดือน	
		- เฮลิโคเนีย		- เฮลิโคเนีย 55.7 กระถาง/เดือน	
		- ปทุมมา	- เกษตรกร	- ปทุมมา 35.0 กระถาง/เดือน	

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาความต้องการและการใช้ประโยชน์ปทุมมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม โดยพบว่าสัดส่วนการใช้ปทุมมาเป็นไม้ตัดดอก ไม้ดอกกระถาง และไม้ดอกประดับแปลงยังมีปริมาณน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ปทุมมาไม่ได้มีจำหน่ายตลอดทั้งปีเหมือนกับไม้ดอกจำพวกกุหลาบ กล้วยไม้ เบญจมาศ สับประดสี และอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาตลาดและความต้องการดอกปทุมมาของผู้บริโภคภายในประเทศ กรณีศึกษา: กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ดอกปทุมมาไม่ได้มีจำหน่ายตลอดทั้งปีเหมือนไม้ดอกอื่น ๆ และในช่วงที่มีปทุมมาจำหน่ายนั้นจะมีดอกกระเจียวออกวางจำหน่ายพร้อมกันเป็นปริมาณมากและแม้ว่าในตลาดไม่มีปทุมมาจำหน่ายก็สามารถหาซื้อไม้ดอกชนิดอื่นทดแทนได้ เช่น ดอกชิง ดอกเฮลิโคเนีย นอกจากนี้ปทุมมายังมีจุดอ่อนที่ซื้อได้ง่ายและอายุการใช้งานสั้น โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่นิยมซื้อ ไม้ดอกสีอ่อนมากกว่าสีเข้มจึงอาจส่งผลกระทบต่อความนิยมไม้ดอกกลุ่มปทุมมา ขณะที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่รู้จัก ปทุมมา คิดเป็นร้อยละ 68.8 ไม่รู้จัก คิดเป็นร้อยละ 24.1 และไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 7.2 และมีความชื่นชอบ คิดเป็น ร้อยละ 86.6 ไม่ชอบ คิดเป็นร้อยละ 13.4 และคิดว่าสามารถพัฒนาเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจได้ รวมทั้งสามารถจัดเป็นเทศกาล ไม้ดอกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาคใต้ได้ คิดเป็นร้อยละ 75.6 (อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ และคณะ, 2555) นอกจากนี้ในการสอบถามสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการนำปทุมมามาใช้ประโยชน์ พบว่า ส่วนใหญ่สถานประกอบการธุรกิจ โรงแรมไม่เคยนำปทุมมามาใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 67.2 เนื่องจากไม่เคยใช้งานมาก่อน หาซื้อได้ยาก และไม่ทราบวิธีการใช้ประโยชน์ การผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้มักจะมีปัญหาด้านกระบวนการผลิต คือ ช่วงของฤดูกาลท่องเที่ยว ไม่สัมพันธ์กับฤดูกาลออกดอกของปทุมมา เนื่องจากปทุมมาเริ่มมีการพักตัวในช่วงเดือนกันยายนของทุกปี คือ เริ่มหยุด การเจริญเติบโตหรือไม่มีการแตกหน่อใหม่เกิดขึ้น แต่สามารถปลูกใหม่ได้ในฤดูถัดไปในช่วงปลายเดือนมีนาคม (สุรวิช วรรณไกรโรจน์, 2539) ส่งผลให้สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ภาคใต้ที่นิยมนำปทุมมามาใช้ประโยชน์ มีเพียงร้อยละ 32.8 ซึ่งนิยมนำมาใช้ประโยชน์ในลักษณะของการปักแจกัน คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาเป็นการใช้ ในลักษณะของประดับตกแต่งสถานที่และปลูกประดับแปลง คิดเป็นร้อยละ 5.9 และ 1.6 ตามลำดับ

จากการศึกษาข้อมูลด้านคุณลักษณะของปทุมมาตามความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่อยากให้มีการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 91.9 โดยต้องการให้ผลิต ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่ม 1 | วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี

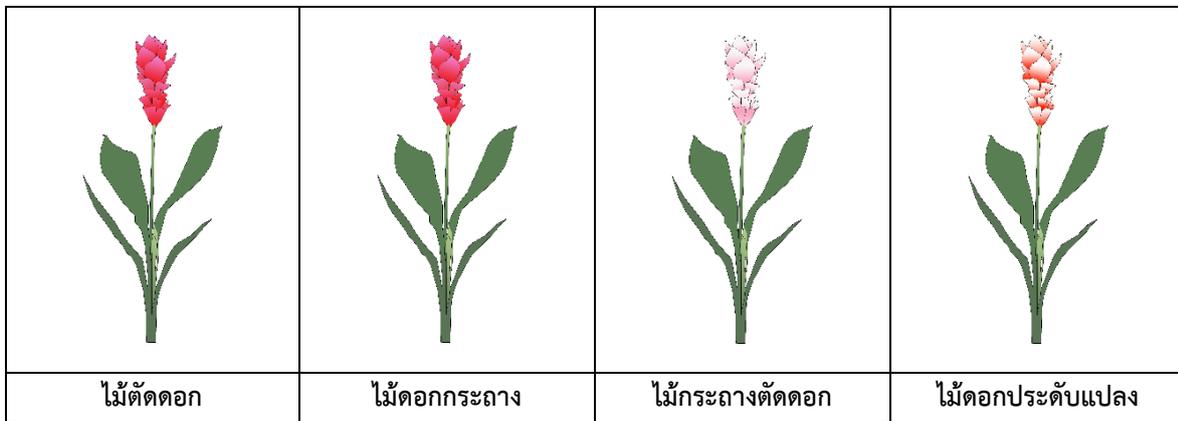
ปทุมมาในลักษณะไม้ดอกกระถาง ไม้ตัดดอก ไม้กระถางตัดดอก และไม้ดอกประดับแปลง ตามลำดับ เนื่องจากเป็นไม้ดอกที่มีสีสวยและเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการสถานประกอบการ ทั้งนี้ปทุมมาพันธุ์ที่นิยมและต้องการให้ปลูกในพื้นที่ภาคใต้มากที่สุด คือ พันธุ์ Cherry Pink คิดเป็นร้อยละ 80.3 ซึ่งมีลักษณะของมีช่อดอกขนาดกลาง ใบประดับมีสีขาวเรื่อสีชมพูที่บริเวณโคนกลีบ ช่วงล่างขลิบสีเขียวเล็กน้อย รวมทั้งมีการแตกกอและให้ผลผลิตดี อายุการใช้งานทนนาน รองลงมา คือ พันธุ์ Chiangmai Pink คิดเป็นร้อยละ 78.4 มีลักษณะของช่อดอกเป็นทรงบัวตูม สีชมพู ดอกใหญ่ ก้านช่อดอกยาว แข็งแรง ชูช่อขึ้นโดดเด่นเหนือพุ่มใบ เหมาะสำหรับใช้เป็นไม้ตัดดอก ไม้กระถาง และไม้ประดับแปลง ให้ผลผลิตดีแต่มีข้อจำกัดที่บริเวณปลายใบประดับแต้มสีเขียวปนสีน้ำตาล ทำให้สีช่อดอกหม่นไม่สดใส และ พันธุ์ Kimono Pink คิดเป็นร้อยละ 75.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 2) มีลักษณะของช่อดอกขนาดเล็ก ใบประดับส่วนล่างมีสีเขียว ส่วนบนสีชมพู และมีสีชมพูปนสีน้ำตาลแต้มบริเวณปลายกลีบ แตกกอได้ดี ซึ่งเป็นพันธุ์ที่คัดจากธรรมชาติเพื่อเป็นไม้กระถางและก้านช่อดอกสั้น (อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ และคณะ, 2555) คุณลักษณะของปทุมมาที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมคาดหวังให้มีการผลิต พบว่า ควรมีลักษณะของสีกลีบประดับ สีปนกันมากกว่า 1 โทนสี คิดเป็นร้อยละ 69.4 และมีลักษณะของกลีบประดับเป็นสีพื้นสีเดียว คิดเป็นร้อยละ 30.6 ซึ่งสีพื้นสีเดียวของกลีบประดับที่คาดหวังมากที่สุด คือ สีชมพู และสีกลีบประดับที่สีปนกันมากกว่า 1 โทนสี ส่วนใหญ่ต้องการในลักษณะของการไล่โทนสีรองลงมา คือ ในลักษณะแถบสีและในลักษณะสีจุด ตามลำดับ (ตารางที่ 2) นอกจากนี้คุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังเพื่อให้ผลิตเป็นไม้ตัดดอก คือ ควรมีขนาดของช่อดอกขนาดเล็ก สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีแดง-ชมพู และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร ขณะที่คุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังเพื่อให้ผลิตเป็นไม้ดอกกระถาง คือ ควรมีขนาดของช่อดอกขนาดกลาง สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีแดง-ชมพู และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร คุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังเพื่อให้ผลิตเป็นไม้กระถางตัดดอก คือ ควรมีขนาดของช่อดอกขนาดกลาง สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีชมพู-ขาว และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร และคุณลักษณะของปทุมมาที่คาดหวังเพื่อให้ผลิตเป็นไม้ดอกประดับแปลง คือ ควรมีขนาดของช่อดอกขนาดกลาง สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีแดง-ขาว และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร (ภาพที่ 1) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาพันธุ์ปทุมมา คือ ตรงตามความต้องการของตลาด ทราบถึงรสนิยมของผู้ซื้อและการได้ข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค ผู้ค้า ระบบการผลิต และตลาด ส่งผลให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาพันธุ์ปทุมมาตามการใช้งาน ทั้งกลุ่มไม้ตัดดอก ไม้ดอกกระถาง ไม้กระถางตัดดอก และไม้ดอกประดับแปลง (อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ และคณะ, 2555)

ตารางที่ 2 พันธุ์ปทุมมาและคุณลักษณะของปทุมมาต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่ต้องการให้ผลิตในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย

พันธุ์ปทุมมาที่นิยม	ร้อยละ (%)	ลักษณะของปทุมมาต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม			
		ประเภทไม้ดอก	สีใบประดับ	ขนาดช่อดอก	ความยาวก้านดอก
Cv. Cherry Pink	80.3	ไม้ดอกกระถาง	แดง - ชมพู	กลาง	30-40 เซนติเมตร
Cv. Chiang-mai Pink	78.4				
Cv. Kimono Pink	75.0				
Cv. Uki	47.5				
Cv. Red Shirt	43.1	ไม้ตัดดอก	แดง - ชมพู	เล็ก	30-40 เซนติเมตร
Cv. Green Chocolate	40.6				
Cv. Tubtim Siam	38.1				
Cv. Twister	36.6				

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พันธุ์ปทุมมาที่นิยม	ร้อยละ (%)	ลักษณะของปทุมมาต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม			
		ประเภทไม้ดอก	สีใบประดับ	ขนาดช่อดอก	ความยาวก้านดอก
Cv. Baan-rai Sweet	32.2	ไม้กระถางตัดดอก	ชมพู - ขาว	กลาง	30-40 เซนติเมตร
Cv. Chompu Mali	29.1				
Cv. Kaimuk Siam	28.8				
Cv. Love Pink	28.1				
Cv. Khao Mali	24.1	ไม้ดอกประดับแปลง	แดง - ขาว	กลาง	30-40 เซนติเมตร
Cv. Sakura	22.2				
Cv. KhaoPrayDang	20.0				
Cv. Bualay 602	14.7				

ภาพที่ 1 คุณลักษณะของปทุมมาที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต้องการให้ผลิตในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย

ที่มา : ชัยภูมิ สุขสำราญ, 2564

จากการสอบถามความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีความมั่นใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมา คือ มีความมั่นใจมากคิดเป็นร้อยละ 33.1 และมีความมั่นใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.2 ต่อการผลิตปทุมมาเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจ และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ ขณะที่ความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการเกิดขึ้นของธุรกิจการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีความมั่นใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมา คือ มีความมั่นใจมาก คิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีความมั่นใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.6 ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าแหล่งผลิตปทุมมาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน เลย และพะเยา (อรรธรณ วิชัยลักษณ์, 2548) ขณะเดียวกันการผลิตปทุมมาต่อการใช้งานในประเทศยังมีจุดอ่อน คือ ขาดการส่งเสริมด้านการตลาด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งปทุมมาตัดดอกมีอายุการใช้งานสั้นและเสียหายได้ง่าย (อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ และคณะ, 2555)

สรุปผล

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 ราย เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.1 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.9 มีอายุระหว่าง 20-59 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 20.6 โดยทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาเป็นหัวหน้าแผนก คิดเป็นร้อยละ 29.1 และผู้จัดการหรือผู้บริหารธุรกิจโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 16.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 28,033.0 บาท โรงแรมมีจำนวนห้องพักเฉลี่ย 156.0 ห้อง มีจำนวนห้องอาหารเฉลี่ย 2.2 ห้องต่อโรงแรม และโรงแรมมีการเปิดให้บริการเฉลี่ย 11.1 ปี

จากการศึกษาความต้องการและการใช้ประโยชน์พุ่มมาของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมนิยมนำไม้ดอกมาประดับตกแต่งสถานที่ โดยใช้ไม้ตัดดอกมากที่สุด รองลงมาคือ ไม้ดอกกระถาง และไม้ดอกประดับแปลง ซึ่งกุหลาบเป็นไม้ตัดดอกที่มีปริมาณการใช้มากที่สุด รองลงมาเป็นกล้วยไม้ และเบญจมาศ ตามลำดับ ทั้งนี้สัดส่วนการใช้พุ่มมาเป็นไม้ตัดดอก มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 136.5 ช่อต่อเดือน โดยสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ทำการจัดซื้อไม้ตัดดอกจากร้านดอกไม้ในพื้นที่มากที่สุด รองลงมาเป็นจากแหล่งอื่น ๆ (กรุงเทพฯ) และจากเกษตรกรในพื้นที่ ขณะที่กล้วยไม้เป็นไม้ดอกกระถางที่ใช้มากที่สุด รองลงมาเป็นสับปะรดสี และเดหลี ตามลำดับ ทั้งนี้พบสัดส่วนการใช้พุ่มมาเป็นไม้ดอกกระถาง มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 88.8 กระถางต่อเดือน นอกจากนี้พบว่าแพงพวยเป็นไม้ดอกประดับแปลงที่ใช้มากที่สุด รองลงมาเป็นลิลาวตี และเฮลิโคเนีย ตามลำดับ และสัดส่วนการใช้พุ่มมาเป็นไม้ดอกประดับแปลง มีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้เท่ากับ 35.0 ต้นต่อเดือน สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่ทำการจัดซื้อจากร้านดอกไม้ในพื้นที่ รองลงมาคือ จากแหล่งอื่น ๆ (กรุงเทพฯ) และจากเกษตรกรในพื้นที่ ขณะที่ในการศึกษาข้อมูลด้านคุณลักษณะของพุ่มมาตามความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่อยากให้มีการผลิตพุ่มมาในพื้นที่ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 91.9 โดยต้องการให้ผลิตพุ่มมาในลักษณะไม้ดอกกระถาง ไม้ตัดดอก ไม้กระถางตัดดอก และไม้ดอกประดับแปลง ตามลำดับ พุ่มมาพันธุ์ที่นิยมและต้องการให้ปลูกในพื้นที่ภาคใต้มากที่สุด คือ พันธุ์ Cherry Pink คิดเป็นร้อยละ 80.3 รองลงมา คือ พันธุ์ Chiangmai Pink คิดเป็นร้อยละ 78.4 และ พันธุ์ Kimono Pink คิดเป็นร้อยละ 75.0 ตามลำดับ

จากการศึกษาคุณลักษณะของพุ่มมาที่คาดหวังต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม พบว่า ควรมียุคของสีกลีบประดับ สีปนกันมากกว่า 1 โทนสี คิดเป็นร้อยละ 69.4 และมีลักษณะของกลีบประดับเป็นสีพื้นสีเดียว คิดเป็นร้อยละ 30.6 ซึ่งสีพื้นสีเดียวของกลีบประดับที่คาดหวังมากที่สุด คือ สีชมพู และสีกลีบประดับที่สีปนกันมากกว่า 1 โทนสี ส่วนใหญ่ต้องการในลักษณะของการไล่โทนสีรองลงมา คือ ในลักษณะแถบสีและในลักษณะสีจุด ตามลำดับ นอกจากนี้คุณลักษณะของพุ่มมาที่คาดหวังเพื่อให้ผลิตเป็นไม้ตัดดอก คือ ควรมียุคของช่อดอกขนาดเล็ก สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีแดง-ชมพู และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร ไม้ดอกกระถาง คือ ควรมียุคของช่อดอกขนาดกลาง สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีแดง-ชมพู และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร ไม้กระถางตัดดอก คือ ควรมียุคของช่อดอกขนาดกลาง สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีชมพู-ขาว และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร และไม้ดอกประดับแปลง คือ ควรมียุคของช่อดอกขนาดกลาง สีของกลีบประดับในลักษณะไล่โทนสีแดง-ขาว และมีความยาวก้านดอกประมาณ 30-40 เซนติเมตร

นอกจากนี้ในการศึกษาระดับความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการผลิตพุ่มมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีความมั่นใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมา คือ มีความมั่นใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.1 และมีความมั่นใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.2 ต่อการผลิตพุ่มมาเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ ขณะที่ความมั่นใจของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต่อการเกิดขึ้นของธุรกิจการผลิตพุ่มมาในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีความมั่นใจอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 39.1

รองลงมา คือ มีความมั่นใจมาก คิดเป็นร้อยละ 30.3 และมีความมั่นใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.6 ตามลำดับ ทั้งนี้ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในเลือกคุณลักษณะของพันธุ์ปทุมมาเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในการวางแผนการผลิตปทุมมาของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

การผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยนั้น ควรมีการสำรวจข้อมูลด้านความต้องการ การนำไปใช้ประโยชน์ และโอกาสในการใช้งานปทุมมาในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้บริโภค รวมทั้งควรมีการวางแผนการผลิตปทุมมาให้มีความสัมพันธ์กับฤดูกาลท่องเที่ยวของภาคใต้ทั้งภาคใต้ฝั่งตะวันออกและภาคใต้ฝั่งตะวันตก

เอกสารอ้างอิง

- ชัยภูมิ สุขสำราญ พัฒนา สุขประเสริฐ และ ธัญญา เตชศิลป์พิทักษ์. (2561). การศึกษาพันธุ์ปทุมมาและวัสดุปลูกที่เหมาะสมต่อการปลูกเป็นไม้ดอกประดับแปลงในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารพืชศาสตร์สงขลานครินทร์*. 5(2): 32-37.
- ชัยภูมิ สุขสำราญ. (2564). *การพัฒนาการผลิตปทุมมาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย*. ปรินญาดุสิตบัณฑิต เกษตรเขตร้อน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). *โครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2561, จาก <https://www.bot.or.th>.
- นิภาพร มีขำนาญ. (2554). *กลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ประกอบการไม้ดอกไม้ประดับ: กรณีศึกษาหมู่บ้านดงบัง อำเภอมือง จังหวัดปราจีนบุรี*. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประสพ บุตรพลอย. (2543). การผลิตและการตลาดปทุมมาเพื่อการส่งออกในภาคเหนือของประเทศไทย. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภูมิลักษณ์ภาคใต้. (2555). *ภาคใต้*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2560, จาก <http://www.flipbooksoft.com>.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2556). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่องในภาคใต้*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2560, จาก <http://www.ksmecare.com>.
- ศูนย์วิจัยด้านการตลาดท่องเที่ยว. (2560). *การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2560, จาก <http://www.tatic.tourismthailand.org>.
- สุรวิช วรรณโณโรจน์. (2539). *ปทุมมาและกระเจียว (Curcuma) ไม้ดอกไม้ประดับ*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อรรวรรณ วิชัยลักษณ์. (2548). *เอกสารวิชาการเรื่องปทุมมา*. กรมส่งเสริมการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ พิรณช จอมพุก ธัญญา เตชศิลป์พิทักษ์ เฉลิมมาลัย วงศ์ชาวจันท์ อัญญชญาณ์ มงคลชัยฤกษ์ นพมณี โทปฎญานนท์ เฉลิมศรี นนทสวัสดิ์ศรี ธีรณช เจริญกิจ วิภาดา ทองทักษิณ ทิพวัลย์ สุกุมลนันทน์ ธีรพันธ์ โตธีรกุล อุทัย จารณศรี ปิยะเกษตร สุขสถาน เอกชัย บุรณะไทย ธีรธร ทิรชฐิติ อรณช ลีลาพร ยินดี ชาญวิวัฒนา พิเศษฐ์ วรอุไร ไสระยา ร่มรังษี บุศยรินทร์ กองแก้ว มัทยา อุ่นใจ โสพิศ วิชาคุณ สุธนา เกตุมาโร เรณู เอี่ยมธนาภรณ์ และ ลิขิต มณีสินธุ์. (2555). *ปทุมมาวิทยาการปรับปรุงพันธุ์และการประยุกต์ใช้อย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- โอฬาร พิทักษ์. (2537). *ไม้ตัดดอกเขตร้อน*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- Yamane, T. (1967). *Statistic: and introductory analysis*. 2nded. New York: Harper and Row.

Translated Thai References

- Bank of Thailand. (2018). *Southern economic structure*. Retrieved from <https://www.bot.or.th>, October 4, 2018. (in Thai)
- Butploy, P. (2000). *Patumma (Curcuma alismatifolia Gagnep.) Production and Marketing for Export in Northern Thailand*. (Master of Science, Chiang Mai University). (in Thai)
- Kasikorn Research Center. (2013). *Tourism industry and continuing business in the southern region*. Retrieved from <http://www.ksmecare.com>, September 2, 2017. (in Thai)
- Meechamnan, N. (2011). *Marketing strategies of flowers and garden trees traders: a case study of Dong Bung Village, Mueang District, Prachinburi Province*. (Master of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi). (in Thai)
- Pitak, O. (1994). *Tropical Cut flowers*. Department of Agricultural Extension. Ministry of Agriculture and Cooperatives. Bangkok. (in Thai)
- Ruamrungsri, S. (2015). *Physiology of Flower Bulbs*. Chiang Mai: Chiang Mai University Press. (in Thai)
- Southern landscape. (2012). *Southern*. Retrieved from <http://www.flipbooksoft.com>, September 2, 2017. (in Thai)
- Suksamran, C. (2021). *The Development of Patumma (Curcuma alismatifolia Gagnep.) Production in the Southern Area of Thailand*. Dissertation, Ph.D. Tropical Agriculture, Kasetsart University. (in Thai)
- Suksamran, C., Sukprasert, P., and Taychasinpitak. (2018). The Study of Cultivars Patumma (*Curcuma alismatifolia* Gagnep.) and Growing Media for Bedding Plants in Southern Thailand. *Songklanakarin Journal of Plant Science*, 5(2): 32-37. (in Thai)
- TAT Intelligence Center. (2017). *Tourism Authority of Thailand*. Retrieved from <http://www.tatic.tourismthailand.org>, September 2, 2017. (in Thai)
- Vichailak, O. (2005). *Academic documents of Curcuma*. Department of Agricultural Extension. Ministry of Agriculture and Cooperatives. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Press. (in Thai)
- Wannakraij, S. (1996). *Curcuma Flower and Ornamental Plant*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public. (in Thai)
- Wongpiyasatid, A., Jompuk, P., Taychasinpitak, T., Wongchaochant, S., Mongkolchaiyaphruek, A., Topoonyanont, N., Nontaswatsri, C., Jaroenkit, T., Thongthaksin, W., Sukumonnann, T., Toterakun, T., Charanasri, U., Suksatan, P., Buranathai, E., Teerakathiti, T., Leelaporn, O., Chanvivattana, Y., Voraurai, P., Ruamrungsri, S., Kongkaew, B., Unjai, M., Wichakun, S., Ketmaro, S., Iamthanaphon, R., and Maneesinthu, L. (2012). *Patumma breeding science and sustainable applications*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited. National Research Council of Thailand. Bangkok. (in Thai)